

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์

ขั้นที่ 2 การทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์

ขั้นการสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์

การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ มีวิธีดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ ดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแนวคิด ทฤษฎี ของนักการศึกษาเกี่ยวกับการฟัง การฟังเพื่อความเข้าใจ กลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ และกลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ จากเอกสาร ตำรา และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับโปรแกรม วิธีการสร้างโปรแกรม รูปแบบ การพัฒนาโปรแกรม และการประเมินผลโปรแกรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

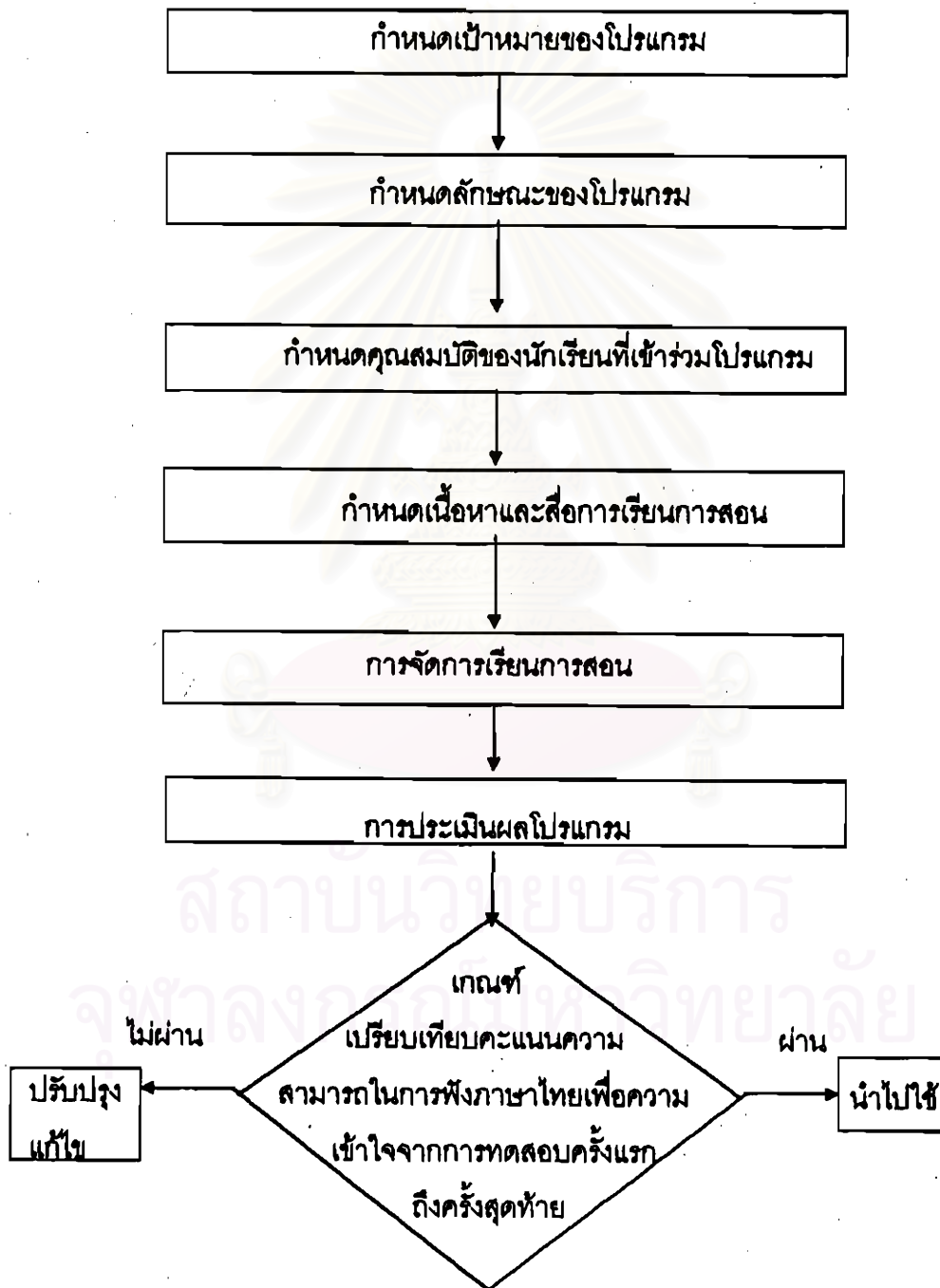
1.3 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2. การกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟัง ภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสัน และทอมกินส์

ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมา เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ ซึ่งมีรายละเอียด นำเสนอในแผนภูมิที่ 9

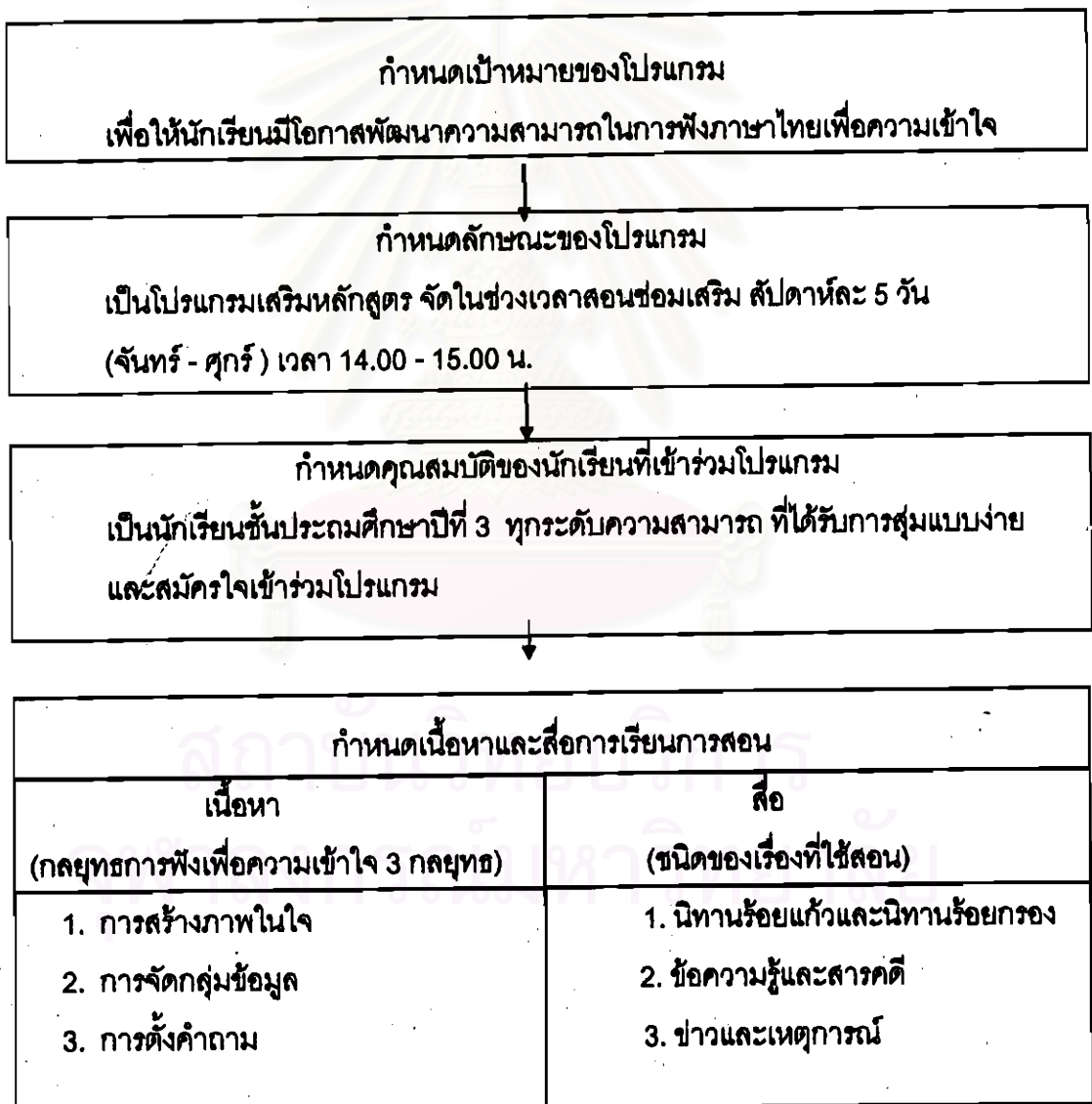
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

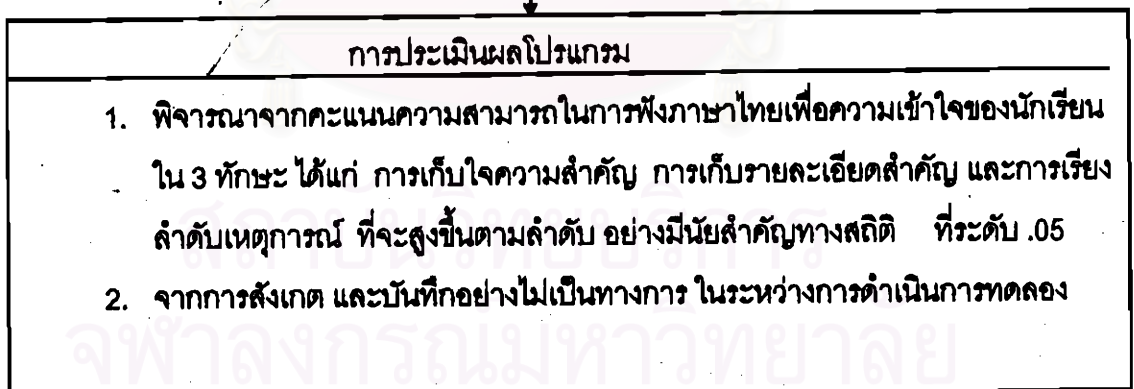
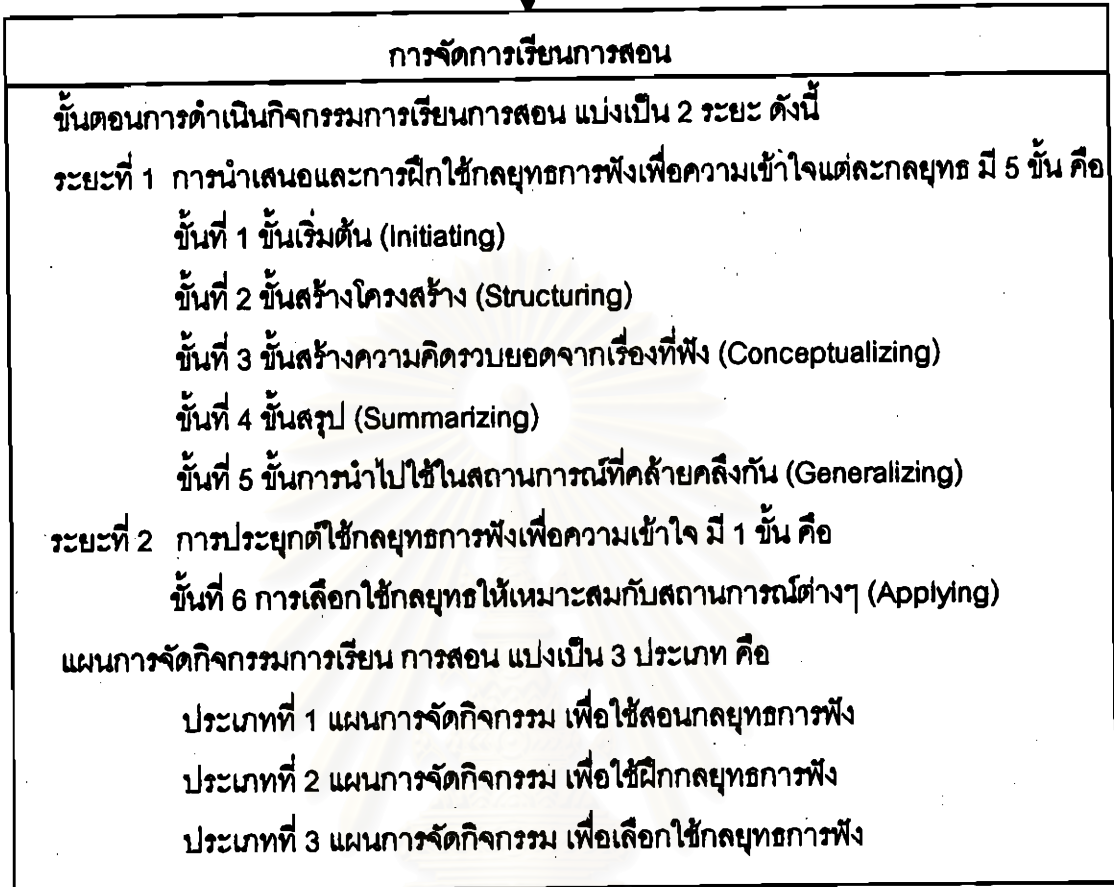
แผนภูมิที่ 9 กรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟัง
ภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิด
ของฮอลกิสสันและทอมกินส์

3. โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้
กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสติสสันและทอมกินส์ นำเสนอไว้ในแผนภูมิ
ที่ 10

แผนภูมิที่ 10 โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทย
เพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของ
ฮอสติสสันและทอมกินส์

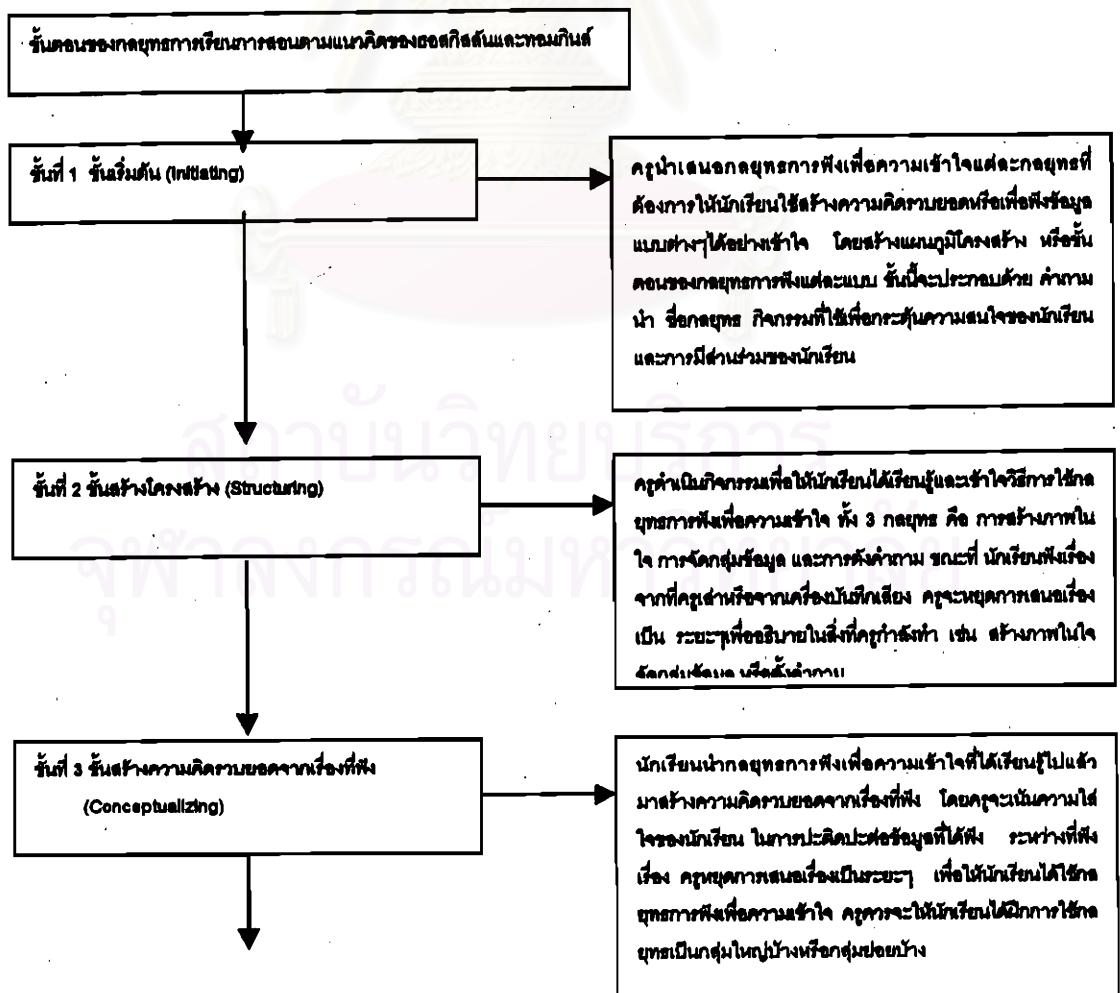

4. การสร้างขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมและแผนการจัดกิจกรรม ในโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์

4.1 ศึกษาแนวคิด เกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Initiating) ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างโครงสร้าง (Structuring) ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความคิดรวบยอดจากเรื่องที่ฟัง (conceptualizing) ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (Summarizing) ขั้นที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน (Generalizing) ขั้นที่ 6 ขั้นการเลือกใช้กลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ (Applying) รายละเอียดของแต่ละขั้นตอน นำเสนอไว้ในแผนภูมิที่ 11

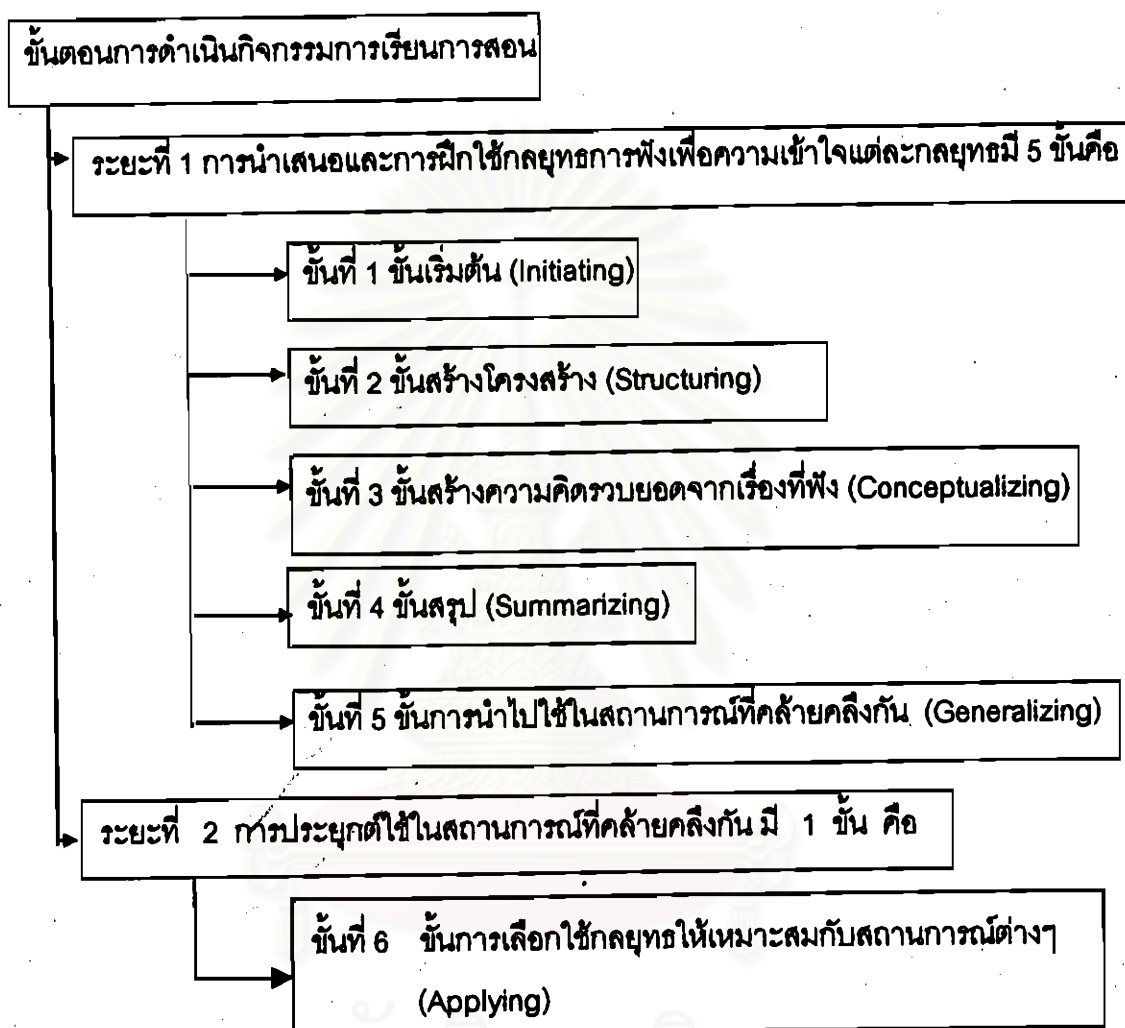
แผนภูมิที่ 11 ขั้นตอนของกลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์

แผนภูมิที่ 12 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ในโปรแกรมส่งเสริม
ความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ

4.3 สร้างแผนการจัดกิจกรรม ในโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสกิสสันและทอมกินส์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย วารสาร ตำราต่างๆ ที่เกี่ยวกับการฟัง การฟังเพื่อความเข้าใจ กลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจตามแนวคิดของฮอสกิสสันและทอมกินส์ กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสกิสสันและทอมกินส์ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักจิตวิทยา และหลักการพิจารณาหนังสือ วรรณกรรมกับเด็ก

4.3.2 กำหนดเนื้อหาที่นำมาใช้จัดกิจกรรม คือ กลยุทธ์การฟัง เพื่อความเข้าใจ 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูลและ กลยุทธ์การตั้งคำถาม

4.3.3 กำหนดสื่อที่นำมาใช้จัดกิจกรรม คือนิทาน ข้อความรู้ สารคดี ข่าว และเหตุการณ์ จากหนังสือ วารสาร นิตยสาร สารานุกรม หนังสือพิมพ์ โดยคำนึงถึง หลักจิตวิทยาและความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนักเรียน ในการเลือกสื่อ จะต้องให้สอดคล้อง กับเนื้อหา เพื่อจะทำให้การฝึกกลยุทธ์มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกำหนดให้สื่อที่นำมาใช้ฝึก กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ คือ นิทานร้อยแก้วและนิทานร้อยกรอง สื่อที่นำมาใช้ฝึกกลยุทธ์การจัด กลุ่มข้อมูล คือ ข้อความรู้และสารคดี สื่อที่นำมาใช้ฝึกกลยุทธ์การตั้งคำถาม คือ ข่าวและเหตุการณ์ ซึ่งจำนวนสื่อทั้งหมดที่นำมาฝึก มีนิทาน 5 เรื่อง ได้แก่ เทพเจ้าแห่งความสวยงาม นาฬิกาปลุก ของชาวนา เจ้าหญิงคนขยัน เจ้าชายน้อย และบ้านน้อย ข้อความรู้และสารคดี 6 เรื่อง ได้แก่ นาง.....ใครคิดว่าไม่สำคัญ สมุนไพรรักษาโรค ปลาวาฬ กระต่าย สัตว์สง่าภาษาคลื่น และคลายร้อนนอนให้สบาย ข่าวและเหตุการณ์ 7 เรื่อง ได้แก่ ม.อุบลฯ.พบหญ้าพันธุ์ใหม่ ใช้เลี้ยงโค เตือน.....ลิงเสียงจะ สูญพันธุ์เพราะมนุษย์ ระวัง... ใช้เลือดอกระบาด ลิงป่าหิวจัด ลุยไร่ข้าวโพดและ จูงองอาจที่ขอนแก่น ปลุกผักสวนครัวไม่ต้องกลัวของแพง และ ส่งเรือรบ-ยิงจรวดสลายควีน ทหารลุยช่วยได้

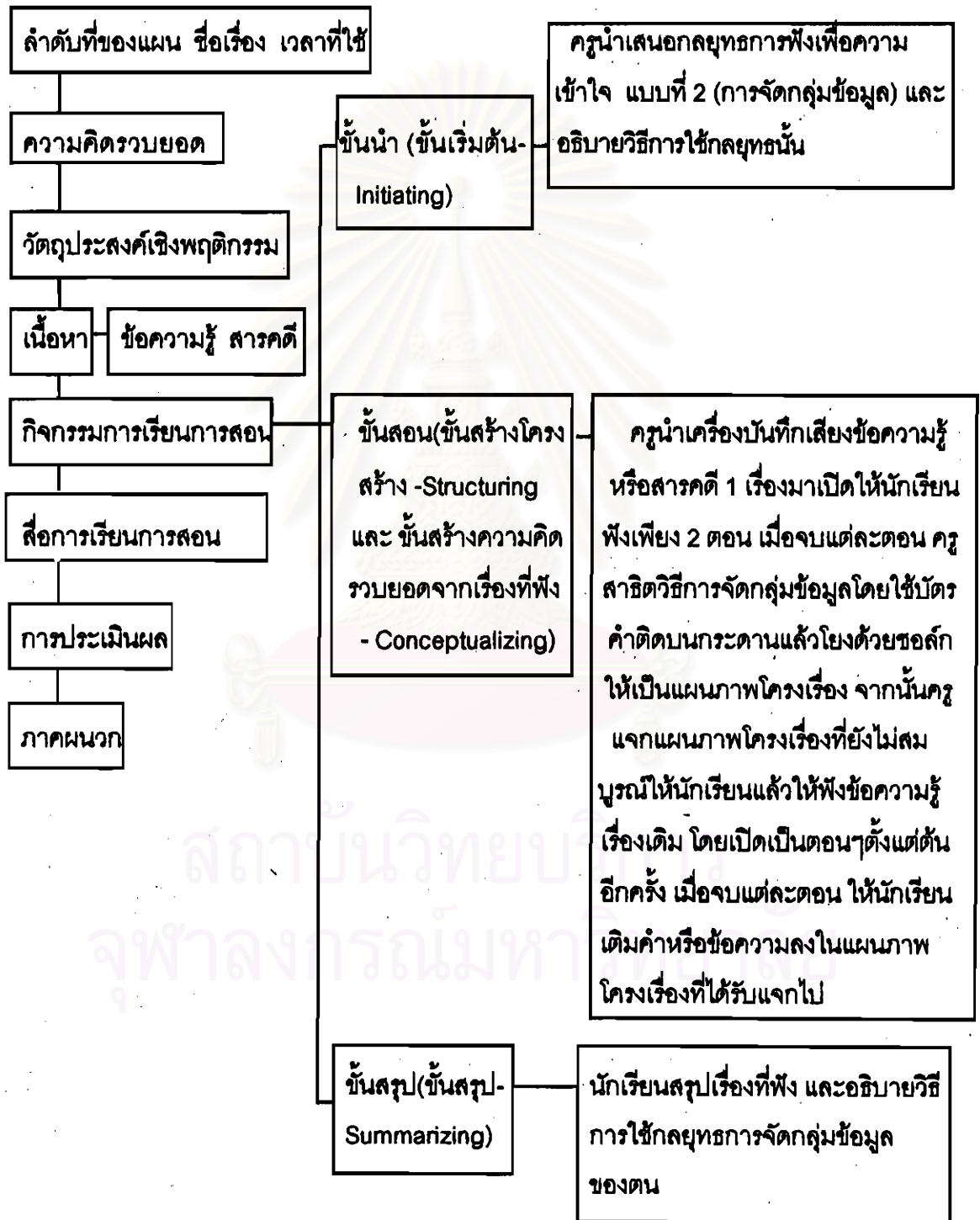
4.3.4 เขียนแผนการจัดกิจกรรม ในโปรแกรมส่งเสริมความสามารถ ในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ

ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของกลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของ ฮอลทิสสันและทอมกินส์ มาประยุกต์ให้เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบปกติ ซึ่งมี 3 ชั้น (ชั้นนำ ชั้นสอน ชั้นสรุป) จำนวน 18 แผน โดยอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ประเภทที่ 1 คือ แผนการจัดกิจกรรมเพื่อใช้สอนกลยุทธ์การฟัง จำนวน 3 แผน ประเภทที่ 2 คือ แผนการจัดกิจกรรมเพื่อใช้ฝึกกลยุทธ์การฟัง จำนวน 9 แผน ประเภทที่ 3 คือ แผนการจัด กิจกรรมเพื่อเลือกใช้กลยุทธ์การฟัง จำนวน 6 แผน ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรม จะประกอบด้วย ลำดับที่ของแผน ชื่อเรื่อง เวลาที่ใช้ ความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน (ชั้นนำ ชั้นสอน ชั้นสรุป) สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลและ ภาคผนวก รายละเอียดของขั้นตอนของแผนการจัดกิจกรรมแต่ละประเภท นำเสนอไว้ใน แผนภูมิที่ 13 - 17

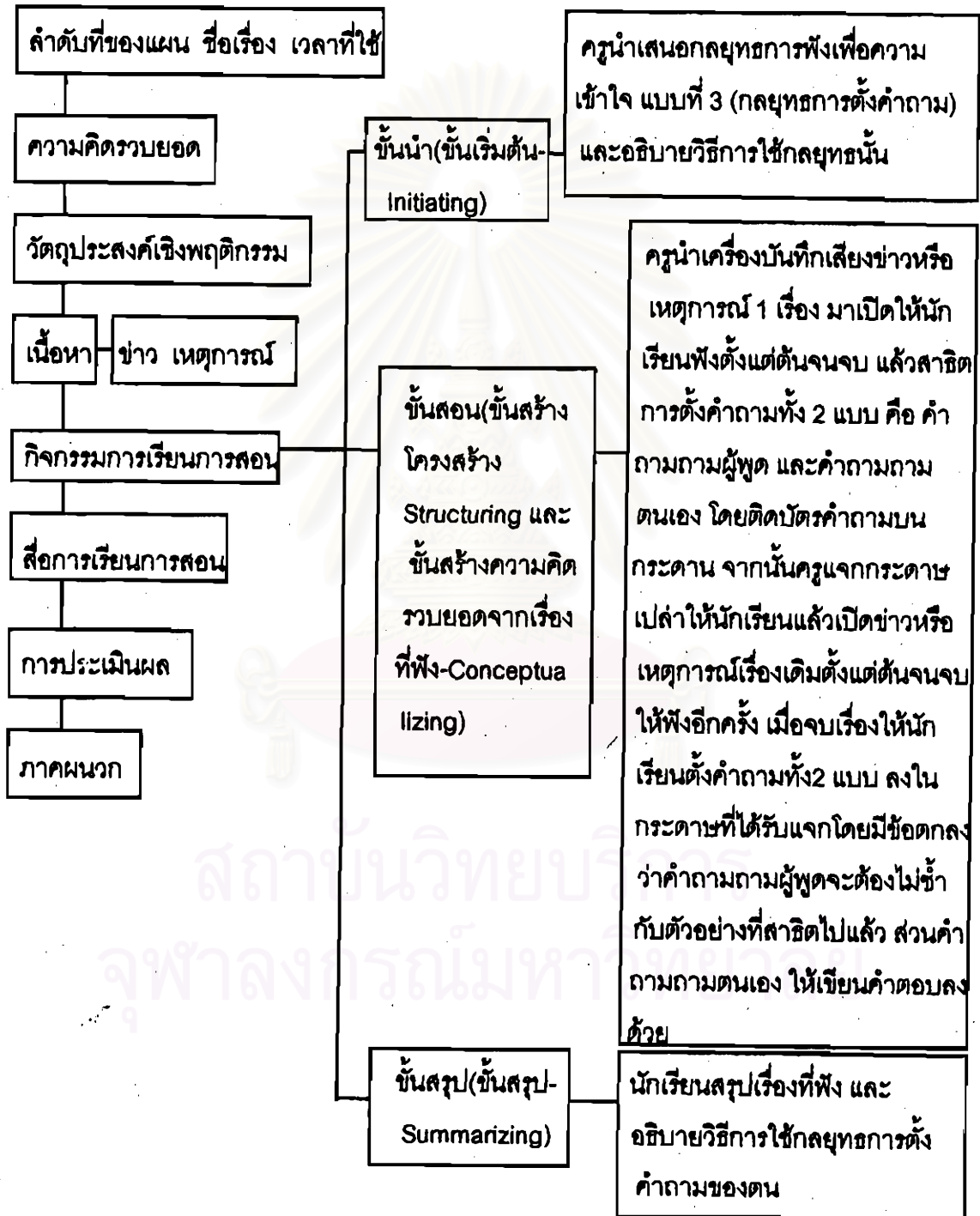
แผนภูมิที่ 13 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ประเภทสอนกลยุทธ์การฟัง
(กลยุทธ์การฟังแบบที่ 1 - กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ -
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1)

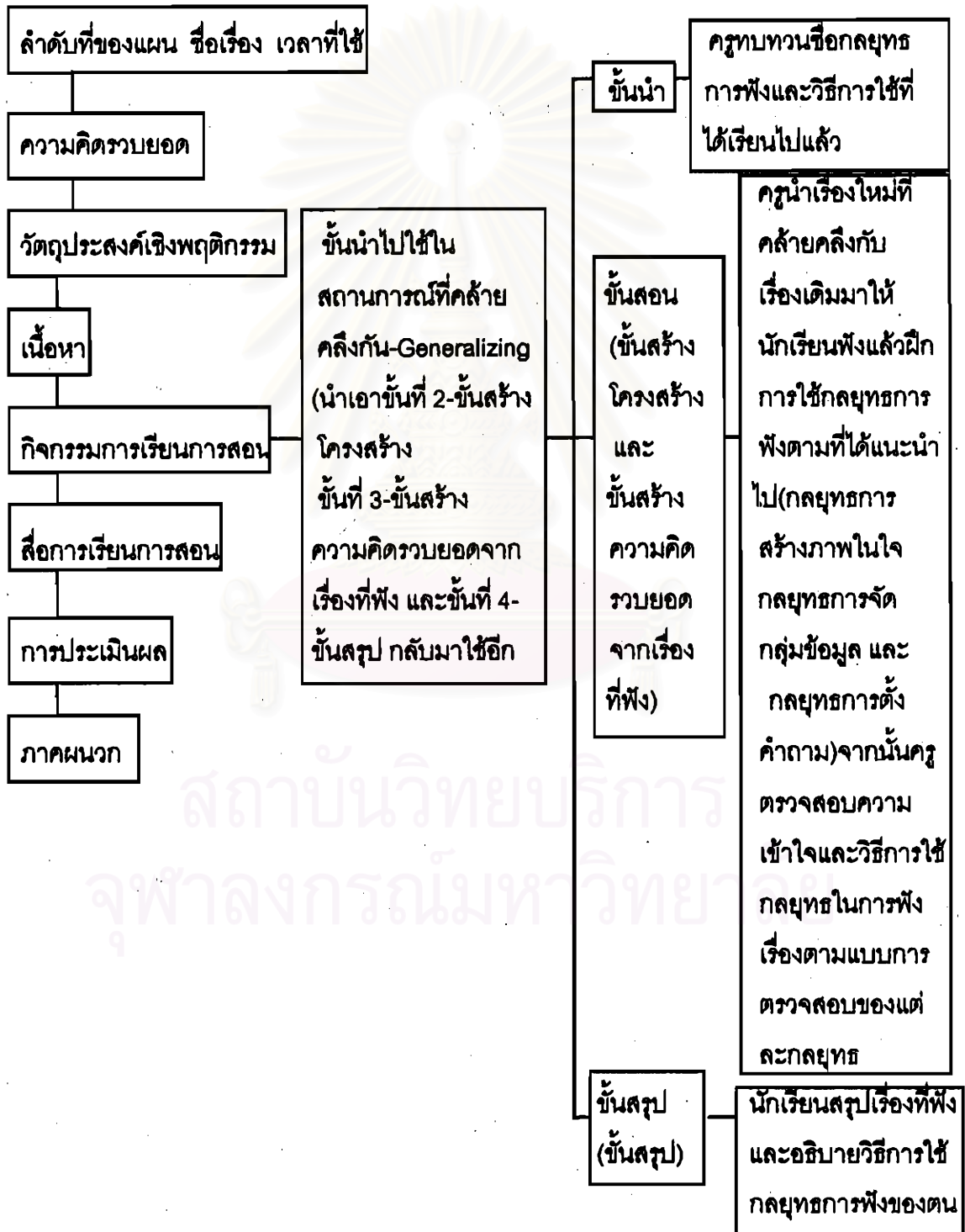
แผนภูมิที่ 14 ขั้นตอนจัดกิจกรรมประเภทสอนกลยุทธ์การฟัง
 (กลยุทธ์การฟังแบบที่ 2 - กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล -
 แผนการจัดกิจกรรมที่ 5)

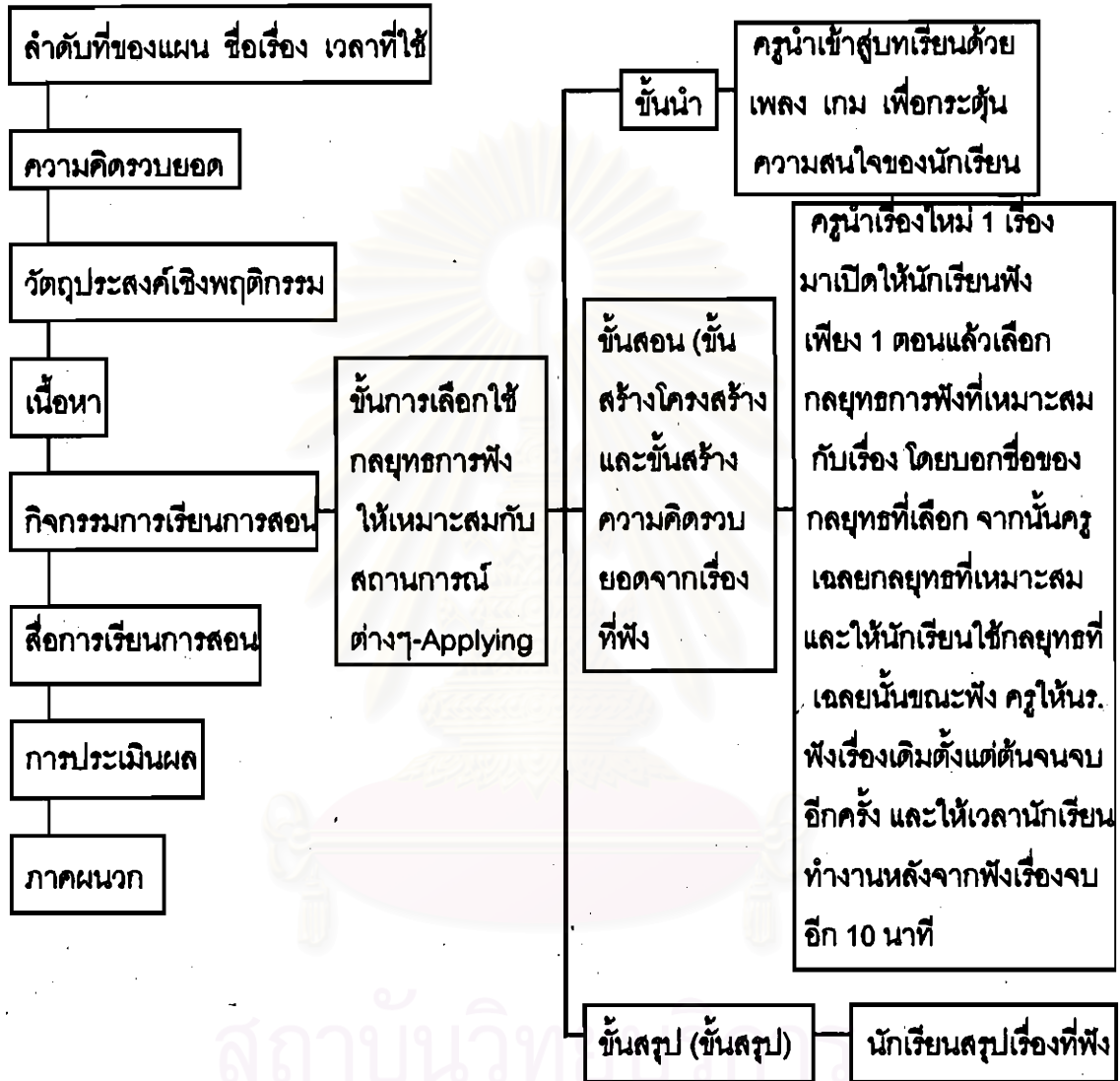
แผนภูมิที่ 15 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประเภทสอนกลยุทธการฟัง
(กลยุทธการฟังแบบที่ 3 - กลยุทธการตั้งคำถาม - แผนการจัดกิจกรรม
ที่ 9)

แผนภูมิที่ 16 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประเภทฝึกการใช้กลยุทธ์การฟัง
 (กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ - แผนการจัดกิจกรรมที่ 2-4 กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล-แผนการจัดกิจกรรมที่ 6-8 กลยุทธ์การตั้งคำถาม -
 แผนการจัดกิจกรรมที่ 10-12)

แผนภูมิที่ 17 ขั้นตอนของแผนการจัดกิจกรรมประเภทเลือกใช้กลยุทธ์การฟัง
(แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 - 18)

สถาบันวิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.5 นำแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณา ความสอดคล้องระหว่างความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

นำแผนการจัดกิจกรรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 3 แผน คือ แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 (การสอนกลยุทธการสร้างภาพในใจ) แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 (การสอนกลยุทธการจัดกลุ่มข้อมูล) และแผนการจัดกิจกรรมที่ 9 (การสอนกลยุทธการตั้งคำถาม) ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 37 คน ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมทั้งหมด

จากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ จำนวน 5 ชุด แต่ละชุดเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน คือ ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน รายละเอียดในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบ มีดังนี้

4.4.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4.4.2 คัดเลือกเรื่องที่จะให้นักเรียนฟัง โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของโปรแกรม คือ แต่ละเรื่องที่จะให้นักเรียนฟังจะต้องมีความเหมาะสมกับกลยุทธการฟัง และสอดคล้องกับความสามารถในการฟังของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ แล้วนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบ 5 ชุด ปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รายละเอียดของแต่ละชุด นำเสนอไว้ในภาคผนวก ข

4.4.3 สร้างแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ซึ่งยึดตามระดับความเข้าใจในการอ่านของ มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2532) โดยวัดทักษะย่อย 3 ทักษะ คือ การเก็บใจความสำคัญ การเก็บรายละเอียดสำคัญ และการเรียงลำดับเหตุการณ์ แล้วนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์ในการให้คะแนน คือ ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.4.4 สร้างตารางกำหนดวัตถุประสงค์และจำนวนข้อสอบของแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ รายละเอียดนำเสนอไว้ในภาคผนวก ค

4.4.5 สร้างตารางพิจารณากำหนดน้ำหนักของแบบทดสอบ จากวัตถุประสงค์ของการฟังเพื่อความเข้าใจ เพื่อกำหนดอัตราส่วนของแบบทดสอบที่เหมาะสม แล้วคัดเลือกข้อสอบให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รายละเอียดนำเสนอไว้ในภาคผนวก ง

4.4.6 สร้างข้อสอบวัดความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ให้สอดคล้องกับตารางพิจารณากำหนดน้ำหนักของแบบทดสอบ นำข้อสอบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และความเหมาะสมของตัวเลือก ตัวลวง แล้วนำมาแก้ไขข้อบกพร่อง

4.4.7 นำข้อสอบที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2540 จำนวน 20 คน

4.4.8 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 50% (Johnson, 1967 อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2538) แล้วคัดเลือกข้อสอบเอาไว้ฉบับละ 30 ข้อ โดยให้มีค่าระดับความยาก ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

4.4.9 นำข้อสอบจำนวน 30 ข้อที่คัดเลือกไว้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนม่วงสามสิบ(อำนวยการวิทยาลัย) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ เพื่อหาระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนก และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (ประคอง กรรณสูตร, 2538) ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ ชุดที่ 1 เท่ากับ 0.83 ชุดที่ 2 เท่ากับ 0.79 ชุดที่ 3 เท่ากับ 0.89 ชุดที่ 4 เท่ากับ 0.89 และ ชุดที่ 5 เท่ากับ 0.80 รายละเอียดนำเสนอไว้ในภาคผนวก จ

กำหนดแผนการนำเครื่องมือไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

การทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 1 ไปทดสอบนักเรียน โดยที่นักเรียนยังไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และถือเป็นจุดเริ่มต้นของโปรแกรม

การทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 2 ไปทดสอบนักเรียน เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนการใช้กลยุทธ์การสร้างภาพในใจไปแล้ว

การทดสอบครั้งที่ 3 นำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 3 ไปทดสอบนักเรียน เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนการใช้กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูลไปแล้ว

การทดสอบครั้งที่ 4 นำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 4 ไปทดสอบนักเรียน เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนการใช้กลยุทธ์การตั้งคำถามไปแล้ว

การทดสอบครั้งที่ 5 นำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 5 ไปทดสอบนักเรียน เมื่อนักเรียนได้เลือกใช้กลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจ ทั้ง 3 กลยุทธ์ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ฟังไปแล้ว

4.5 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

4.5.1 ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนม่วงสามสิบ (อำเภวยัญญา) ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 88 คน ซึ่งโรงเรียนม่วงสามสิบ(อำเภวยัญญา) มีลักษณะดังนี้

4.5.1.1 เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาประจำอำเภอ ที่ตั้งอยู่บนถนนชยางกูรซึ่งเป็นถนนสายสำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี ที่จะเชื่อมต่อไปยังจังหวัดอำนาจเจริญ และ จังหวัดมุกดาหาร

4.5.1.2 ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลอำเภอม่วงสามสิบจังหวัดอุบลราชธานี มีอาณาเขตใกล้เคียงกับสถานีตำรวจภูธร ที่ว่าราชการอำเภอ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข และโรงพยาบาลม่วงสามสิบ มีระยะห่างจากอำเภอเมือง ประมาณ 30 กิโลเมตร

4.5.1.3 เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจำนวนห้อง ดังนี้ ชั้นอนุบาลปีที่ 1- 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ชั้นละ 2 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ชั้นละ 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 20 ห้องเรียน

4.5.1.4 มีครู-อาจารย์ทั้งสิ้น 26 คน เป็นชาย 6 คน หญิง 20 คน และนักการภารโรง 3 คน

4.5.1.5 ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ และ ผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นความสำคัญและสนับสนุนให้มีการทดลองวิธีการใหม่ๆที่จะเกิดผลดีต่อตัวนักเรียน

4.5.1.6 มีนักเรียนทั้งสิ้น 646 คน เป็นนักเรียนชาย 317 คน และนักเรียนหญิง 329 คน

4.5.1.7 แต่ละห้องเรียนมีการจัดชั้นเรียนแบบคละ คือภายในห้องหนึ่ง ๆ จะมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง เรียนปานกลาง และเรียนอ่อน รวมอยู่ในห้องเดียวกัน

4.5.1.8 ผู้ปกครองของนักเรียนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนด้วยดีเสมอมา ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย และรับราชการ และมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง

4.6กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ห้อง 2) ปีการศึกษา 2540 จำนวน 29 คน ที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดชั้นเรียน แบบคละ ที่มีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง เรียนปานกลาง และเรียนอ่อน อยู่ในห้องเดียวกัน ผู้วิจัยจึงนำหมายเลขห้อง ซึ่งมีอยู่ 3 ห้อง (ห้อง 1 , ห้อง 2 และห้อง 3) มาจับสลากเลือกห้อง ปรากฏว่า ห้อง 2 คือห้องที่ได้รับเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสติสสันและทอมกินส์

ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมฯ ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของโปรแกรมฯ รายละเอียดของการดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ มีดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนม่วงสามสิบ(อำนวยการบัญชา) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

2. ผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้บริหาร อาจารย์ประจำชั้นของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนม่วงสามสิบ(อำนวยการบัญชา) เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และทำความเข้าใจ

ตกลงกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเรื่องเวลาเรียน วิธีปฏิบัติในการทำกิจกรรม แล้วดำเนินการเรียงตามลำดับดังนี้

- 2.1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของโปรแกรม
- 2.2 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทสอนกลยุทธการฟัง กลยุทธที่ 1 (กลยุทธการสร้างภาพในใจ - แผนการจัดกิจกรรมที่ 1) จำนวน 1 แผน ใช้เวลา 3 คาบ (60 นาที)
- 2.3 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทฝึกการใช้กลยุทธการฟัง กลยุทธที่ 1 (กลยุทธการสร้างภาพในใจ - แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 - 4) จำนวน 3 แผนๆ ละ 3 คาบ(60 นาที)
- 2.4 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 2 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที
- 2.5 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทสอนกลยุทธการฟัง กลยุทธที่ 2 (กลยุทธการจัดกลุ่มข้อมูล - แผนการจัดกิจกรรมที่ 5) จำนวน 1 แผน ใช้เวลา 3 คาบ (60 นาที)
- 2.6 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทฝึกการใช้กลยุทธการฟัง กลยุทธ ที่ 2 (กลยุทธการจัดกลุ่มข้อมูล - แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 - 8) จำนวน 3 แผนๆ ละ 3 คาบ (60 นาที)
- 2.7 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 3 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที
- 2.8 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทสอนกลยุทธการฟัง กลยุทธที่ 3 (กลยุทธการตั้งคำถาม - แผนการจัดกิจกรรมที่ 9) จำนวน 1 แผน ใช้เวลา 3 คาบ (60 นาที)
- 2.9 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทฝึกการใช้กลยุทธการฟัง กลยุทธที่ 3 (กลยุทธการตั้งคำถาม - แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 - 12) จำนวน 3 แผนๆ ละ 3 คาบ (60 นาที)
- 2.10 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 4 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที

- 2.11 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทเลือกใช้กลยุทธ์การฟังทั้ง
3 กลยุทธ์(แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 - 18) จำนวน 6 แผนฯ ละ
3 คาบ (60 นาที)
- 2.12 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อ
ความเข้าใจ ชุดที่ 5 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที

เวลาที่ใช้ในการดำเนินการ 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน(วันจันทร์ - วันศุกร์) ในช่วงการ
สอนซ่อมเสริม (14.00-15.00 น.) รวมใช้เวลาทั้งสิ้น 23 ชั่วโมง (69 คาบ) โดยเริ่มดำเนินการใน
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2540 - 19 มกราคม 2541

การสอนกลยุทธ์การฟังแบบที่ 1 (การสร้างภาพในใจ) มีวิธีการสอนดังนี้

ครูแนะนำชื่อกลยุทธ์การฟังแบบที่ 1 คือ การสร้างภาพในใจแล้วครูจะสาธิตการ
สร้างภาพในใจให้นักเรียนดู โดยเปิดนิทานจากเครื่องบันทึกเสียงเป็นตอนๆ ขณะฟังนั้น ครูหลับ
ตาและวาดภาพขึ้นในใจตามเรื่องที่ฟัง เมื่อจบแต่ละตอน ครูเล่าถึงภาพที่เกิดขึ้นภายในใจให้นัก
เรียนฟัง ครูทำอย่างนี้หลายๆตอนจนนักเรียนเข้าใจ จากนั้น จึงให้นักเรียนสร้างภาพในใจตามเรื่อง
ด้วยตนเอง โดยครูนำเรื่องเดิมมาเปิดให้นักเรียนฟังเป็นตอนๆอีกครั้ง ขณะฟังให้นักเรียนหลับตา
และวาดภาพในใจตามเรื่องที่ฟัง เมื่อจบเรื่อง ครูนำแบบตรวจสอบการสร้างภาพในใจมาตรวจ
สอบภาพในใจของนักเรียน โดยการให้ฟังเรื่องเดิมเป็นตอนๆ เมื่อจบแต่ละตอน นักเรียนจะต้อง
เลือกภาพตัวอย่างที่ครูนำมาให้ดูเพียง 1 ภาพเท่านั้น จากจำนวน 2 ภาพ ว่าภาพตัวอย่างใดที่
เหมือนหรือใกล้เคียงกับภาพในใจของนักเรียนมากที่สุด จากนั้นให้นักเรียนกากบาทลงในแบบ
ตรวจสอบการสร้างภาพในใจ เพื่อประเมินการสร้างภาพในใจของนักเรียน

การสอนกลยุทธ์การฟังแบบที่ 2 (การจัดกลุ่มข้อมูล) มีวิธีการสอนดังนี้

ครูแนะนำชื่อกลยุทธ์การฟังแบบที่ 2 คือ การจัดกลุ่มข้อมูล แล้วครูจะสาธิตการ
จัดกลุ่มข้อมูลให้นักเรียนดู โดยเปิดข้อความรู้หรือสารคดีจากเครื่องบันทึกเสียงเป็นตอนๆ เมื่อจบ
แต่ละตอน ครูนำข้อมูลที่ได้ฟังมาจัดลำดับตามลักษณะของข้อมูล เช่น การจัดลำดับความสำคัญ
การเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างกัน เป็นต้น โดยใช้บัตรคำ หรือข้อความติดบน
กระดานแล้วโยงด้วยขอลูกให้เป็นแผนภาพโครงเรื่อง ครูทำอย่างนี้หลายๆตอน จนนักเรียนเข้าใจ
จากนั้น จึงให้นักเรียนจัดกลุ่มข้อมูลด้วยตนเอง โดยครูนำแผนภาพโครงเรื่องที่ยังไม่สมบูรณ์มาให้

นักเรียนแล้วเปิดข้อความรู้หรือสารคดีเรื่องเดิมให้นักเรียนฟังเป็นตอนๆอีกครั้ง เมื่อจบแต่ละตอนให้นักเรียนเติมคำหรือข้อความลงในแผนภาพโครงเรื่องนั้นให้สมบูรณ์

การสอนกลยุทธ์การฟังแบบที่ 3 (การตั้งคำถาม) มีวิธีการสอนดังนี้

ครูแนะนำชื่อกลยุทธ์การฟังแบบที่ 3 คือ การตั้งคำถาม ซึ่งมี 2 แบบ แบบแรก คือ การตั้งคำถามถามผู้พูด เมื่อฟังเรื่องแล้วแต่ยังไม่กระจ่างชัด และแบบที่ 2 คือ การตั้งคำถามถามตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ฟัง ครูจะสาธิตการตั้งคำถามให้นักเรียนดู โดยเปิดข่าวหรือเหตุการณ์จากเครื่องบินที่กเสียดังแต่ต้นจนจบเรื่อง จากนั้น ครูตั้งคำถามทั้ง 2 แบบ คือ การตั้งคำถามถามผู้พูด ซึ่งคำถามหลักๆที่จะนำมาใช้ ก็คือ คำถามที่มีคำว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เป็นต้น อยู่ในประโยคนั้นๆ ส่วนคำถามแบบที่ 2 ซึ่งเป็นคำถามถามความรู้สึกหรือถามความคิดเห็นของตนต่อเรื่องที่ได้ฟัง เช่น ฉันฟังเรื่องนี้ทำไม หรือ เรื่องนี้ทำให้ฉันรู้สึกอย่างไร ครูสาธิตการตั้งคำถามแบบที่ 1 ให้นักเรียนดู 3 - 4 คำถาม โดยให้นักเรียนเป็นผู้ตอบคำถามของครู ส่วนการตั้งคำถามถามตนเอง ครูก็จะมีคำตอบให้ด้วย จากนั้นครูนำเรื่องเดิมมาให้นักเรียนฟังตั้งแต่ต้นจนจบอีกครั้ง และให้นักเรียนฝึกการตั้งคำถามด้วยตนเอง โดยมีข้อตกลงว่า คำถามที่ถามใหม่นี้จะต้องไม่ซ้ำกับตัวอย่างที่ครูสาธิตไปแล้ว และคำถามถามตนเองนั้น ให้นักเรียนตอบคำถามลงไปด้วย จากนั้น ครูให้นักเรียนฝึกถาม - ตอบ คำถามของตนกับเพื่อนในห้อง

การฝึกกลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจ ทั้ง 3 กลยุทธ์ มีวิธีการดังนี้

ครูจะนำเรื่องใหม่ที่มีความคล้ายคลึงกับเรื่องเดิมในแต่ละกลยุทธ์มาให้นักเรียนฟัง แล้วใช้วิธีการและขั้นตอนเดียวกันกับขั้นตอนในการสอนกลยุทธ์นั้นๆ

ในระหว่างดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม โดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมแบบไม่เป็นทางการ เช่น จำนวนครั้งที่นักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม การแสดงความคิดเห็นในการเรียน ผลงานของนักเรียนจากการฝึกใช้กลยุทธ์ ผลงานจากการทำแบบฝึกหัด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อดูพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการอภิปรายผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ทั้ง 5 ชุด จากการทดสอบ 5 ครั้ง
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ จากการทดสอบ ระหว่าง ครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 ครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 3 ครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 4 ครั้งที่ 4 กับครั้งที่ 5 โดยการทดสอบค่าที (t-test dependent) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ จากการทดสอบ ระหว่าง ครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 5 โดยการทดสอบค่าที (t-test dependent) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05
4. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+
5. แสดงคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ทั้ง 5 ชุด จากการทดสอบ 5 ครั้ง ของนักเรียนเป็นรายบุคคล
6. ข้อมูลที่ผู้วิจัยบันทึกเพิ่มเติมอย่างไม่เป็นทางการ นำเสนอ โดยใช้ความเรียง

ขั้นการปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของซอสกิสสันและทอมกินส์

หลังจากนำโปรแกรมฯ ไปทดลองใช้ และวิเคราะห์ผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้โปรแกรมฯ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

1. ประเมินผลโปรแกรมฯ โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้โปรแกรมฯ และข้อมูลที่สังเกตอย่างไม่เป็นทางการ
2. ปรับปรุงโปรแกรมฯ โดยใช้ผลจากข้อ 1 ซึ่งจะนำเสนอในบทต่อไป